

AZ YEMEK VE ORUÇ TUTMANIN

ÖNEMİ

Eûzubillahimineşşeytânirracîm.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

*el-Hamdülillahi rabbilâlemin ve'l-âki-
betü li'l-müttekîn. Vessalâtü vesselâmü alâ
seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahibihî ec-
maîn.*

*İ'lemû eyyühe'l-ihvân enne efdale'l-
kitâbi kitâbullah ve enne efdale'l-hedyi
hedyü muhammedin sallallahu aleyhi ve sel-
lem ve şerra'l-umûri muhdesâtühâ ve külle
muhdesin bid'ah ve külle bid'atin dalâleh ve
külle dalâletin fi'n-nâri. Ve bi's-senedi'l-mut-
tasılı ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve sel-
leme ennehû kâle;*

Geçen ders okuduğumuz bir hadisi bugün
tekrar ediyorum. [Sayfanın] ikinci hadisi.

تَمَامُ الرَّبِّاطِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا وَمَنْ رَابَطَ أَرْبَعِينَ يَوْمًا
لَمْ يَبِعْ وَلَمْ يَشْتَرِ وَلَمْ يُحَدِّثْ حَدَّثًا خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ
كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ

*Temâmü'r-ribâti erba'îne yevmen. Ve men râbeta erba'îne yevmen lem yebi' ve lem yeşteri ve lem yuhdis hadesen, harace min zünûbihî ke-yevmi veledethü ümmühû.*¹

Sadaka Resûlullah fî mâ kâl.

a. Büyük Muharebede Nefisle Yapılan Savaş

Taberânî Ebû Ümâme'den rivayet etmiş.

Bizim günahlarımızı döktüren şeyler çoktur. En eftali namazlarımız, abdestlerimiz, camimize gelirken giderken, ramazanlarımız, cumalarımız, bayramlarımız, sadakalarımız... bunlar hep bizim günahlarımızı döken birer vasıta dır.

Fakat bugünkü bu hadisteki tarif olunan *erbaîn*, diyor ki, "Anasından doğduğu gün gibi."

Şimdi öteki günahlarda, hac da bile, hacda günahlar affolunur ama kebâir yani büyük günahlar değil. Hak hukuk affolmaz. Büyük günahlar, adam öldürmüşsün, hırsızlık yapmışsın, içki içiyor, zina yapıyor... bunların

---

¹ Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, VIII, 133, r. 7606; Taberânî, *Müsnedü's-şâmiyyîn*, IV, 323, r. 3440; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, IV, 284, r. 10514.

günahları affolmaz hacda, kaç defa hacceder-
sen et. Bunlar hukuka taalluk eder, sahiple-
riyle helalleş[medikçe affolmaz, ama] Cenâb-
ı Hak dilerse affeder. Fakat buradaki [ifade]
“anadan doğma.” Anadan doğduğumuz vakitte
nasıl günahımız yok. Demek ki bunun arka-
sında, günâh-ı kebâirler bile affolunacağına
işaret var. [Burada] “anadan doğduğu va-
kitte[ki gibi” diyor], ötekiler, *harace min
zünûbihî*. “Günahlarından çıkar.” diyor ama
“Büyük günahlar değil.” diyor. Burada, “Ana-
dan doğma.” diyor. Anadan doğma olunca hiç
günahı yok, bir insanın [dünyaya] gelişi nasılsa
öyle oluyor yani hiçbir günahı kalmıyor.

Bunun sebebi [nedir?]

Temâmü'r-ribâti. “Bekçilik.” *Erba'îne
yevmen*. “Kırk gün bekçilik yapacak.”

Cenâb-ı Peygamber bir muharebeden dö-
nüyorlar, muharebeden dönerlerken buyurdu-
lar ki;

رَجَعْنَا مِنَ الْجِهَادِ الْأَصْغَرِ إِلَى الْجِهَادِ الْأَكْبَرِ

*Reca'nâ mine'l-cihâdi'l-asgari ile'l-cihâdi'l-ekberi.*²

“Harpten dönüyoruz ama küçük muharebeden dönüyoruz, küçük harpten dönüyoruz.” dedi.

Nereye?

“Büyük harbe. Küçük harpten büyük harbe.” dedi.

Harp bitti, herkes evine dönüyor, “Büyük harbe [dönüyoruz].” dedi.

Büyük harp, başka bir harp yok arkada. Büyük harp, nefisle olan mücadeleye işaret. İnsanın nefsiyle mücadele edip muvaffak olabilmesi büyük bir muharebe oluyor. Onun için, *reca'nâ mine'l-cihâdi'l-asgari ile'l-cihâdi'l-ekberi* [buyurdu.]

Erbaûne yevmen. Bu muharebelerin günü belli olmaz. Mesela bundan evvelki muharebeler, cihan muharebesi diyoruz ya, dört beş sene, altı yedi sene süren muharebeler oldu.

Bu böyle uzun değil o kadar, *erba'îne yevmen.* “Kırk gün.” Fakat 40 gündeki muvaffakiyet olmazsa tekrar bu 40'ı tekrarlar insan; bir

40, bir 40, bir 40. Bu sene bir 40, gelecek sene 40, yahut 40 gün geçtikten sonra bir 40 daha. Böyle senede birkaç 40 yapabilir.

Bu 40 gün, *erba'îne yevmen*, buna halvet yahut erbaîn deniliyor, ad veriliyor. *Ve hiye halvetü'l-kübrâ inde ehlullâhi*. “Ehlullah indinde buna halvet-i kübrâ, büyük halvet diyorlar.” *Ahazûhâ min hâze'l-hadîsi*. “Ehlullah bu cihad-ı ekberi şu hadisten aldılar.” diyor, okuduğum bu hadisten aldılar. *Ve emsâlühû*. “Bunun daha başka neveleri de var, bundan almışlardır.” *Erbaîne yevmen muktasiran alâ kalîlin mine't-taâmi*. “Burada yemeğini günden güne kısaltacak, yemeği azaltacaksın ki mide tamamıyla boşalsın.”

Bugün bir şeye rast geldim, çok hoşuma gitti. Bir adam altı sınıf insana sormuş.

Doktorlara sormuş;

Sizin indinizde insanın sıhhati için en elzem şey nedir?

Doktorun verdiği cevap, “Açlık ve az yemek.” demiş.

Açlık ve az yemek!

İkinci olarak da hükemâya sormuş;

İnsanın hikmet sahibi olması için ne lazım?

Demiş; “Açlık ve az yemek.”

Üçüncü olarak da âbidlere sormuş;

İbadetten menfaatlenmek ve ibadetin lezzetini bulmak için ne lazım?

Aç olmak ve az yemek.

Sonra zâhidlere, sofulara sormuş;

Sizin indinizde gönlün açılması, sofuluk ne ile olur?

“Açlık ve az yemekle olur.” demişler.

Sonra ulemaya sormuş;

Siz ne dersiniz; okuduğunuzu bellemek ve unutmamak, hafızamızın kuvvetli olması ve bildiklerimizi unutmamamız için ne lazım?

“Açlık ve az yemek.”

Bundan artık ben anladım ki, “Senede, bayram günleri müstesna olmak şartıyla, bütün gün oruç tutmaya karar verdim.” diyor

Şimdi nefisle mücâhede edeceğiz ya, bu nefis çok azgın bir şey; daima yemek istiyor, yaşamak istiyor, zevk istiyor, hep hoşuna giden şeyleri istiyor. *Külle müşteâuhâ*. “İnsanın her istediğini yemesi de.” *Mine’s-seref*. “İsraftan sayılır.”

Böyle bütün gün her canının istediğini ye!
Bu paraların harcandığı bir şey değil de hem
vücuda zarar oluyor hem de artık gönül kara-
rıyor, kapanıyor; artık acıma hissi, merhamet,
cemiyete yardım filan istemiyor insanlar.
Yapsa da kıymetsiz bir şekilde [yapıyor.]

Demek bu az yemek muhakkak lazım.

Şimdi Ramazan ibadetlerin kapısı diyor-
lar: *Bâbü'l-ibadeti es-savmü*. “Savm, oruç iba-
detlerin kapısı.”

Şimdi bakınız, dikkat ediniz hep müslü-
manların yüzlerinde bir başka şey var. Hem de
ikindiden sonra bakınız herkesin çehresi değiş-
miştir, yüzüne bir nur gelmiştir, bir letâfet
vardır, içi dışına aksetmiştir, hep bu orucun
feyzidir.

Oruç ibadetlerin kapısı olduğu gibi mer-
hamet kapılarını da şefkat kapılarını da açar.
İnsanlık kapılarının da açılmasına hep vesile
olan oruçtur.

Şimdi burada da 40 gün az yemek sure-
tiyle oruç tutacak. Hem oruçlu, hem orucu da
bizim yediğimiz böyle mükemmel etlerle filan
değil. Bir kere et yedirmezler. Et yedirmedik-
leri gibi tuzlu da yedirmezler. Hafif tuzlu, az,

etsiz kuru bir çorba, sabahları da ancak 21 üzümle sahur yaptırırlar. Yirmi bir üzüm, bir parçacık da ekmek verirler, o kadar.

Bu, bir mürebbinin idaresi altında midelerini böyle boşaltdıktan sonra orada Allah demeye başlar. Bu Allah demeye başladığı vakitte ruh canlanır. Ruh canlanır ve düşmanları olan nefis ve nefsin askerlerine karşı muhârebeye kalkar. Yani bu vücut tıpkı bir devlet idaresidir. İçeride, şeytanla birlikte bu devlet idaresine muhalif olan nefis var. Bu nefsin askerleri galebe çalarsa insan daima esir ve mahkûm halinde olur; yemenin, içmenin, zevkin, şehvetin esiri olarak da yaşar ölür. Fakat ruh galebe çalarsa, o zaman da insan kâmil olaraktan yaşar ve kâmil olaraktan gider.

Şimdi bakın, “Kıtal eder” diyor.

Nelerle?

Mine'l-fıskı ve'l-hasedi ve'z-zulüm ve'r-riyâ ve'l-ucubi ve'l-kibri ve'sşehveti ve'l-ğazabi, ve sâir.

Mesela insanda benlik vardır, insan benliğini kolaycacık yenemez. Kibir vardır; ister zengin ister fakir, ister bilgin ister cahil, herkesin kendisine göre bir kibri, gururu vardır.

Bu kibri gururu yenmek kolay bir şey değildir. İnsan düşmanı yener. Onun için Peygamberimiz; “Pehlivanlık insanları yenmek değil.”

Bazı baş pehlivanlar olur ya, yener insanı, hiç kimse karşısında duramaz. Bu hüner değil.

“Asıl hüner nefsi yenmektir.” [buyurmuş.]

Şimdi nefsi nasıl yeneceğiz ki?

Tutacak bir şey yok, elinle tutamazsın ki! Aynı zamanda da vücudumuzun da o bizim bineğimiz, ona da bineceğiz ki bizi gideceğimiz yere yürütsün. Onu biz yürüyemez hâle getirsek, o zaman da bizi yaşatmaz tabii, götürmez bir yere. Hem bizi götürecekt hem de doğru götürecekt, öyle hırpalamayacak, üzerinden düşürmeyecek, çiğnemeyecek, ısırmayacak.

E bunu bu hâle getirmek kolay bir şey değil. Kibir, kibri atamazsın, kolay olmaz o. En nihayet kibir büzülür ve saklanır. Ruh galebe çaldığı vakitte kibir, haset, kin, riya, gadap, hırs, şehvet neler varsa mağlup bir vaziyette büzülürler. Mağlup bir vaziyette büzülürler, ruh galip olduğu müddetçe faaliyet yapamazlar.

Bilakis, Allah esirgesin, nefis galip gelirse; şehvetini, kibrini, hasedini, gadabını yenemiyor, bu yenemeyince [nefis] galip geliyor. Galip vaziyete gelince ruh esir oluyor. Ondan sonra ne camiye sokar; camiye girsen ibadetin tadını, namazın tadını bulamazsın. Oruç tutsan, kezâlik üç gün tutar bırakır, arkasını getiremez. Tutsa oruçtaki lezzeti alamaz. E böyle derken bakarsın birgün de bir ecel gelir alır gider.

b. Saadete Ulaşmak İçin 40 Gün

Fe-yağlibü ahadü'l-ceyşeyni ale'l-âhar. “İki ordu biribiri ile dövüşse biri diğerine elbet galebe çalacak, hangisi zayıfsa mağlup olacak.” *Fe-izâ ğalebe ceyşü'n-nefs.* “Nefsin askeri galip gelirse.” *Heleke.* “O adam helâk olmuştur, kurtuluş yoktur.” buyuruyor.

Canım işte yiyor içiyor, insandır, her şeyi yerinde ama bu matlup olan o değil. Matlup olan o değil, matlup olan insanlıktır. O insanlığı elde edemedi, çünkü düşmanın elinde, düşman olan nefsin elinde. Tehlikeli...

Li-enne ceyşuhâ ed-dalâlât. “Çünkü nefsin askerleri insanları dalâlete götüren, sürükleyen bir kuvvettir.”

O yenilmedikçe insan da saâdetin yüzünü, saâdet denilen nimetin yüzünü göremez. Hacca gider, namazını da kılar, hayırlara da iştirak eder filan ama yine mağluptur. [Nefsinin] tam bir esiridir, abdidir.

Ve izâ ğalebe ceşü'r-rûhi. “Nefsi yendi, kibri kırdı, hasedini kırdı, gadabını kırdı, onları işe yaramaz hâle getirdi, galebe çaldı. *Necâ.* “İşte o zaman necat bulmuştur, necâtı ancak o zamandır.” *Ve kâne mahallü'l-envâri ve'l-ma'ârifî.* “O zaman artık nur menbağı, irfan menbağı olur.”

Büyüklerimizde gördüğümüz menkıbelerdeki haller bu sefer o zâtta da meydana çıkar.

Fe-lem yezid yetezâyedü. “Fakat öyledir ki bu ilm ü irfân günden güne artar.”

Öyle bir menbaadır ki ne söner, ne tükenir ve daima artar.

İlâ en yelkâ mevlâhu teâlâ. “Hazreti Allah'a mülâkî oluncaya kadar onun bu irfanı daima artar, ruhu da o nispette artar.” *Alâ ek-meli'l-hâli.* “Tam kemal bir halinde Mevlâ'ya mülâkî olur.” *Haysu fütîha'l-medine.* “Çünkü artık şehir zapt olunmuştur, ruh galip gelmiştir.” *Fethan lâ tüftah ba'deh.* “Artık ondan

sonra o şehir bir daha düşmanın eline geçmez, öyle olmuştur.” *Fe-hâzâ küllühû min rıbâtın mânevîyyetin.* “Bunların hepsi mânevî olan gönül bekçiliği iledir.”

Buna da *cihâd-ı ekber* diyorlar. *Cihâd-ı ekber.* “Büyük muharebe.” Çünkü nefis öyle kolayca diklenemiyor. Kolay diklenemediği için bu 40 günlük bir yer ki;

Lem yebi’ ve lem yeşteri. “Alışveriş yok, dünya işlerinden sıyrılıyoruz, yani alışveriş yok.” *Ve lem yuhdis hadesen.* “Dünyaya ait bir işle de meşgul olmuyor.”

O surette 40 gün [orada kalıyor.] Tabii ona göre de zikrullahı var, o zikrullahıyla beraber 40 gün böyle kimseyle görüşmeden [kırırlar,] onunla beraber yüzlerini de örterler.

“Böylece devam ederse.” *Harace min zünûbihî.* “Bütün günahlarından çıkar.”

Zünûb, zenbin cemîdir.

Ke-yevme veledethü ümmühû. “Anasından doğduğu gün nasıl günahsız idi, o 40 günün sonunda öyle olur.”

Şimdi burada ister muvaffakiyet olsun ister muvaffakiyet olmasın, 40 gün muhârebede mutlaka galibiyet şart değil ya, muharebe

olur, bazen de mağlup olur. Mağlup olur ama günahından çıkmıştır ama ikinci bir günaha düşme ihtimali yine vardır, çünkü mağlup vaziyette çıkmıştır.

Ama galip vaziyette çıkarsa?

Galip vaziyette çıkarsa o zaman necat bulmuş ve saâdete ulaşmıştır.

Allah cümlemizi affetsin.

Şimdi bu hadisten murat, tabii herkes bunu yapamaz. Herkes yapamaz ama yapılacak asıl iş budur. Mesela bugün envai çeşit ticaret, sanat, kazanç yollarımız çok. Bu kazanç yollarını herkes sever. Şimdi insan gece uykusunu terk ediyor, çok yoruluyor, çok çalışıyor, çok enerji sarf ediyor.

Nedir alt tarafı?

Kazanacağı bir para; onunla ev sahibi, mal sahibi olacak, çoluk çocuk sahibi olacak ama bu saâdet için kâfi değil. Saadet için kâfi değil, ne kadar zenginler vardır ki bugün saâdetten çok mahrumdurlar; evlerinde huzur yoktur, geçim yoktur, rahatlık yoktur bir şey yoktur.

E ne olacak o paralar?

Paralar karın doyurmuyor ki! Ama çok fakirler vardır ki çok saâdettedir; parası da, geliri de yoktur, şusu da busu da yoktur ama gönlü rahattır. Çünkü gönlü Mevlâ'sıyladır. Bir insanın ki dayancı Mevlâ'dır, O'nunla artık hiçbir şeyi olmaz. Dayancı Mevlâ! Ötekisinin dayancı para, onun için saâdet yüzü göremez.

Bugün Ebülleys isminde bir zâtı okudum. Geliri, yevmiye [günlük] bin liraymış. Geliri yevmiye bin liraymış fakat akşama yanında o bin liradan bir tanesi kalmazmış, derhal hepsini tasadduk ederirmiş.

Harun Reşîd'in devrinde, Harun Reşîd ihtiyaç sahibi birisine 500 lira hediye etmiş, bu ona, o ihtiyaç sahibine bin lira vermiş. Harun Reşîd bunu duymuş, darılmış, demiş;

“Ben bir padişah olduğum halde 500 veriyorum da sen benim mahiyetimde bir adamsın, nasıl oluyor da sen böyle bin veriyorsun? Benim üzerime geçiyorsun, benden daha üstünlük taslıyorsun?

Demiş;

“Benim gelirim bundan ibarettir ve bu benim âdetimdir, verdiğim vakitte böyle tamamını veririm.”

Ertesi güne kendine bir şey saklamıyor. Çünkü bu Allah'a itimat. Allah Rezzâk'tır. Rezzâk olunca mutlaka rızkı verecek. Ama toplanan, biriktirilen paralar rızık değildir ki!

O kim bilir kimin malıdır?

Sen biriktirirsin yığarsın bir tarafa, sonra bırakırsın kim bilir kimin eline geçecektir o?

O senin rızkın değil. Rızkın ancak boğazından geçendir, onu da Allah tekeffül etmiş, mutlaka herkesin boğazından geçecek bir nesneyi verecektir. Cenâb-ı Hak aç kimseyi öldürmemiştir. Açlıktan kimse ölmemiştir. Öldüyse açlığından ölmemiştir, eceli gelmiştir de ölmüştür.

Ama böyle; “Gel kardeş, seninle şöyle şu 40 gün riyazet yapalım.” desen kimse sokulmaz. Yahu akşama kadar yoruluyorsun, kan ter döküyorsun, ağır işlerde [çalışıyorsun.]

Mesela o binaların ta tepesine arkasında tuğla getiriyor insan, kolay bir iş mi?

Ter içerisinde kalıyor. İcabında donunu, sırtındaki şeyleri de çıkarıyor çırılçıplak, dayanmıyor çünkü. “E bu kadar işin karşısında otur, yemeğini de ben vereceğim senin. Sana hiçbir iş yok, otur şurada Allah de.” [desen,]

onu yapamıyor insan. Orada o taşı taşımaya razı, burada oturup da Allah demeye razı değil.

Onun için Hacı Bayrâm-ı Velî hazretleri Ankara'da, bakmış ki derviş gelmiyor, yok derviş. Gitmiş hamallar pazarına;

“Oğlum günde kaç para kazanıyorsun sen buradan?”

“Beş kuruş on kuruş.” O zaman ki para ile. Demiş;

“Sen şu paranı al, ben peşin vereceğim, gel benim evimde otur.”

Böyle beş on tane derviş toplamış ama parayla. Parayla oturtturmuş burada.

Ne yapacağız biz efendi?

Oturun bakalım buraya, oturun. “Allah!” deyin bakalım.

Allah demesini öğretiyor onlara, Allah dirtiyor. Fakat içlerine bir aşk, bir muhabbet gelince kovsa da gitmiyorlar artık. O aşk muhabbet içeriye girdikten sonra kovsan da gitmiyor.

Onun için bu çok lazım.

Şimdi bu erbaîn. Şimdi Ramazan ayında bulunuyoruz. Bu Ramazan'da da itikâf denilen

bir ibadet vardır. İtikâf, Allahu Teâlâ'nın evlerinden bir evde yani camilerin birisinde, beş vakit namaz kılınan, Cuma kılınan bir camide kendini on gün, bu 40 gün bu on gün. On gün kendini oraya hapsedeceksin;

“Yâ Rabbi! Ben sana misafir olarak geldim ve on gün senin misafirininim.” Burada aç kalmakta yok, yemek istediğin kadar istediğin yemeği de yiyebilirsin, serbest burada. Yalnız zaruretin olmadıkça kapıdan dışarı çıkmayacaksınız. İhtiyacın olunca çıkarsın, abdestini alırsın girersin içeriye. Kapının polisi jandarması da yoktur fakat kendini buraya hapsedmişsindir ve konuşman, başka şeylerin, oruç da var başka yemek ihtiyacı da olmaz ancak iftar vakti olur.

مَنْ اَعْتَكَفَ عَشْرًا فِي رَمَضَانَ، كَانَ كَحَجَّتَيْنِ
وَعُمْرَتَيْنِ. هَبْ وَضَعْفَهُ وَالِدَيْمِي عَنْ عَلِيِّ بْنِ
الْحُسَيْنِ عَنْ أَبِيهِ

*Meni'te kefe aşran fî Ramazâne, kâne ke-hacceteyni ve umre teyni.*³

---

³ Beyhakî, Şuabu'l-îmân, V, 436, r. 3680; Beyhakî, Şuabu'l-îmân,

“Ve her yıl Ramazan ayında bu on gün itikâfı yaparsak.” *Kâne ke-hacceteyni ve umre-teyni*. “İki hac ve iki umre yapmış sevabı alırız.”

Çünkü hac kolay bir şey değil. On bin lira para harcayacaksın, birçok da meşakkati var, o meşakkatle gideceksin bir hac sevabı alacaksın. Bazen bu sevabı da alamazsın; kötü adam, gazaplı adam, kızgın adam, sabrı az, orada onunla kavga eder, bununla kavga eder, ona söver buna sayar hacılık sevabı da gider elden. Ben onun çok çeşitlerini gördüm çünkü.

Daha Mekke'den Medine'ye giderken bir arabaya bindirdiler bizi. İçinde bir takım insanlar vardı. Daha orada, sen oraya oturacağım ben oraya oturacağım diye kavgaya başladılar. O memleketlerindeki alıştıkları sövmeleri orada da yapıverdiler; ne din kaldı, ne iman kaldı, ne hacılık kaldı. Çünkü dine imana sövmek, hacılığı da götürüyor nikahı da götürüyor.

Allah muhafaza.

V, 436, r. 3681; Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr*, III, 128, r. 2888; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VIII, 530, r. 24006.

Ama alışmış insan, e hacı oldum diye gince memlekette de gururlanacak. Herkese elini öptürecek, işte birçok âdetler ananeler. Ama insan olmak için bunlar kâfi değil ki.

Şimdi oturduğumuz memleketin camisinde on gün kendimizi Allah evine hapsedeceğiz, evimize gitmeyeceğiz. Yemeğimiz de serbest, istediğimizi yeriz. Bu on gün içerisinde bu ibadeti yaptığımız takdirde Cenâb-ı Hak, iki hac ve iki umrenin sevabını hiç eksiksiz veriyor. Cenâb-ı Peygamberin sözleri mâlum vahyi ilâhîdir, hakikat.

E bunun daha kolayı var. Sabahleyin camimizde oturuyoruz, yarım saat, üç çeyrek bir saat. Burada da o vakte kadar Kur'an okuyoruz, ibadet ediyoruz, arkasından iki rekât işrak namazı kılıyoruz. Peygamber *sallallau aleyhi ve sellem*'in beş altı tane hadisi var ki, bunlar da bu ibadeti yaptıktan sonra bir hac ve umre sevabı alırlar. Fakat sabahleyin oturtturamazsın ki! Selamı verdi miydi hemen kaçmanın çaresine bakar, gitmek için çare arıyor.

Yahu bir hac sevabı alacaksın?

Sevaba ihtiyacım yok.

Sevaba ihtiyacım yok diyen gâvur olur Allah esirgeye.

Bizim niyetlerimiz, hep bu sevapları toplayıp da cennete girmek. Sevap istemeyen insan cenneti de istemiyor demektir.

Sevapsız cennete girilmeyecek ki?

Mizan var. Mizanda tartı var, sevapla günah tartılacak.

Sevap istemiyorsan ne tarttıracaksın orada?

Sevabı istemeyen adam ne tarttıracak?

Günahları konacak, haydi o da cehennemeye diyecekler. Sevabı yok karşılığında.

E sevapları nasıl toplayacağız?

İşte böyle ibadetlere harîs olacağız.

Onun için sabah namazından sonra Yâsin'i okumadan, işrak vakti gelmeden camiden çıkmaya ehl-i tasavvuf razı olmamışlar.

Çünkü bu geçen akşam ruhsatla azimetle diye başladık, tarikat denilen şey azimetten ibaret. Ruhsatı terk edeceksin, ruhsatlar âdeta *ke'l-haram* diyor, haram gibidir yani. Ruhsat ama haram gibi.

Niçin?

Madem bu yolu seçtin, sen ruhsatı bırakacaksın.

Ama zor geliyor.

Zor mor bunu yenmeye çalışacaksın.

Ama nefis galip olunca [olmuyor.] Nefis galip, şehvet galip, kibir galip...

Mesela birçok arkadaşlar, ders yapılacağı vakitte camiden çıkarlar giderler evlerine. Yahu işte beş dakika daha otur şuraya. İşte bak, 11 *Kulhüvallah* okuyacağız, dua edeceğiz, bir iki de Ramazan muhabbeti yapacağız. Kaçar duramaz.

Neden?

Bunu kaçırın iki şey var: Birisi kibirdir, kibri durdurmaz onu, ikincisi sevaba ihtiyacı yoktur. Sevaba ihtiyacım yoktur der.

Cemaatte olan rahmet;

الْجَمَاعَةُ رَحْمَةٌ

*el-Cemâatü rahmetün.*⁴ diyor ya, cemaatte olan rahmet, namazda da öyle her şey de

---

⁴ Ahmed b. Hanbel, IV, 278, r. 18449; Ahmed b. Hanbel, IV, 278, r. 18450; Ahmed b. Hanbel, IV, 375, r. 19350; Ahmed b. Hanbel, IV, 375, r. 19351; Bezzâr, *Müsned*, VIII, 226, r. 3282; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, VI, 242, r. 4105; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, XI, 377, r. 8698; Kudâ'î, *Müsnedü's-Şihâb*, I, 239, r. 377; Deylemî, *el-Firdevs*, III, 628, r. 5962; Heysemî, *Mecme'u'z-zevâid*, V, 217, r. 9097; Heysemî, *Mecme'u'z-*

öyle, rahmet. O rahmetten kaçmak budalalıktan başka bir şey değildir.

Allah kusurumuzu affetsin.

Şimdi bu önümüzdeki Pazar günü, Pazar akşamı yani cumartesiye pazara bağlayan gece itikâfın ilk gecesi. Bu ondan eksik olmaz. On [gün]den eksik olmaz ama ay 29 çeker, o müstesna. Otuz çekmesi şartıyla muhakkak bu on gün olması lazım. Bu on gün bu ibadeti yapmakla, burada da Cenâb-ı Hakk'ın [mağfiret bombardımanına uğruyor.] Buna da tayyareyle bombardıman diyorlar. Yani nasıl şimdi tayyarelerle basıyor adam, baskın yapıyor, hudutlarda asker beklesin dursun. Tayyareyle bir yere baskın yapıyor, memleketi göbeğinde alıveriyor. Bu Allahu Teâlâ'nın rahmeti de tıpkı [buna benzer.]

“Bu kulum bak geldi benim evime sığındı, on günden beri evine gitmiyor. Yemesini içmesini de ona göre [yapıyor.] Bak bütün gün de Kur'an'ıyla, zikriyle meşgul.” [diyerekten]

---

zevâid, VIII, 182, r. 13648; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, III, 266, r. 6479; Hatîb, *el-Müttefik ve'l-müfterik*, I, 630, r. 355; Ebu's-Şeyh, *el-Emsâl fi'l-hadîs*, I, 148, r. 111.

Cenâb-ı Hak rahmetini açıverdi miydi, artık hani ne denir bilmem artık.

Allahu Teâlâ'nın rahmetine mazhariyet en büyük muvaffakiyet. Şimdi bu da vesile olacak.

Neden?

Bunlardan.

c. Cemaat İtikâfı: Sevapların Ortaklığı

Zübdetü'l-Buhârî var ya, *Zübdetü'l-Buhârî*'nin itikâf bahsinde diyor ki, bunu herkes yapamaz. Sünnet-i müekkeddir, müekked sünnettir, bunu herkesin yapması lazım ama cemaat gayr-ı müekked. Yani beş on tane kimse bunu yapınca cenaze namazı gibi herkesten sâkıt olur.

Sâkıt olur ama cenaze namazı kılanların aldığı sevapla kılmayan, karşıdan seyre bakanlar da bir olur mu ya?

Mesela gidiyorlar karşımıza dikiliyorlar, buda mı sevap olacak?

Yok.

Şimdi bunu herkesin yapabilmesi mümkün, zor bir şey değil.

Bir Allah evinde neden insan kendisini koyamasın?

Fenalık yok, günah yok, birşey yok, çok iyi bir yer. Allah'a misafir gidiyorsun ama nefse çok zor gelir. O nefsi kibir, haset, hırs, ucup, benlik, şehvet, gazap ve emsali, bunlar insanı böyle Allah yoluna kendilerini vermelerine imkân bırakmıyor.

Niçin?

Nefis istiyor ki, o da benimle cehennemde yansın. Şeytan da istiyor ki, o da benimle beraber cehennemde yansın. Onun için önümüze daima engel.

E Allahu Teâlâ da bu âlemi böyle yaratmış ki dövüşme [ve kavga var.] Bu mücâhedede dövüş olmasa, bak bugün tayyareler yapılmazdı, şu gördüğümüz fenlerin hiçbirisi olmazdı. Bunları meydana getiren, hep muhârebelerin neticesinde insanlar birbirine galip gelmek için zorlanıyor, çalışıyor, aklını fikrini yoruyor, parasını harcıyor bir şeyler icat ediyor. Ve bu icatlar bugün insanların rahatına, saâdetine vesile oluyor.

İşte insanın kendisinin de saâdeti bu mücâhededeki muvaffakiyetine bağlı. Uğraşırsa, daima uğraşırsa maârifî ilâhî içeriden

kaynayacak. O kaynadıkça [insanın içinde hikmetler çoğalacak.]

Ah ah, İsa *aleyhisselam* diyor ki;

“Konuşmayacaksınız! Konuşmayı kes, bırak!”

“Olur mu hiç konuşmadan insan?” diyorlar.

İyi öyleyse, ancak hayır söyleyin başka şey söylemeyin.

“Neden canım?” diyorlar.

Hepimiz de bir gönül var insanda, iki değil ki. Bu gönül laflara dalarsa Allah'tan ayrılır. Laflarla muhabbetin [esiri] olur.” demiş.

E Allah ile meşgul olursa konuşmayı bırakır. Konuşmaya fırsat kalmaz daima Allah ile olur. Halbuki kul daima Allah ile meşgul olacağı için bizim büyüklerimizin çoğu katiyen konuşmamışlar. Gayet zarûret halinde, kısa kelimelerle işi halletmişler. Çok söyleyince gönül gaflete düşüyor, çok laf yalana mucib oluyor, yalanlar günahlara mucib oluyor, en nihayet kalbin kararmasına vesile oluyor. Onun için konuşmalar, zevk ü sefâlar hiç iyi neticeler vermiyor.

Allah cümlemizi affetsin. Ve bu nimetleri kazanmaya gayret eden kullarının arasına bizleri de kabul buyursun.

Şimdi bugünkü dersimiz;

تَمُدُّ الْأَرْضُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لِعِظْمَةِ الرَّحْمَنِ
وَلَا يَكُونُ فِيهَا لِأَحَدٍ إِلَّا مَوْضِعٌ قَدَمِهِ فَأَكُونُ أَوَّلَ
مَنْ يُدْعَى فَأَجِدُ جِبْرِيلَ قَائِمًا عَنْ يَمِينِ الرَّحْمَنِ
لَا وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا رَأَى اللَّهَ قَبْلَهَا فَأَقُولُ:
يَا رَبِّ إِنَّ هَذَا جَاءَنِي فزَعَمَ أَنَّكَ أَرْسَلْتَهُ إِلَيَّ -
وَجِبْرِيلُ سَاكِتٌ - فَيَقُولُ عَزَّ وَجَلَّ: صَدَقَ
أَنَا أَرْسَلْتُهُ إِلَيْكَ. حَاجَتَكَ؟ فَأَقُولُ: يَا رَبِّ
إِنِّي تَرَكْتُ عِبَادًا مِنْ عِبَادِكَ قَدْ عَبَدُوكَ فِي
أَطْرَافِ الْبِلَادِ وَذَكَرُوكَ فِي شُعَبِ الْإِكَامِ
يَنْتَظِرُونَ جَوَابَ مَا أَجِيءُ بِهِ مِنْ عِنْدِكَ فَيَقُولُ:
أَمَا إِنِّي لَا أَخْزِيكَ فِيهِمْ فَهَذَا الْمَقَامُ الْمَحْمُودُ
الَّذِي قَالَ اللَّهُ: عَسَى أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا

Temüddü'l-arzu yevme'l-kıyâmeti li-azameti'r-rahmâni, ve lâ yekûnü fîhâ li-ehadin illâ mevziu kademihi, fe-ekûnü evvelü men yüd'â, fe-ecidu Cibrîle kâimen an yemîni'r-rahmâni, lâ ve'llezî nefsi bi-yedihî, mâ rea'llâhe kablehâ, fe-ekûlü: Yâ Rabbi, inne hâzâ câenî fe-ze'ame inneke erseltehû ileyye -ve Cibrîlü sâkitün- fe-yekûlü azze ve celle: sadeka ene erseltühû ileyke. Hâceteke? Fe-ekûlü: Yâ Rabbi, innî terektü ibâden min ibâdike kad abedûke fî etrâfi'l-bilâdi, ve zekerûke fî şu'abi'l-ekâmi, yentazirûne cevâbe mâ ecîü bihî min indike, fe-yekûlü: Emâ innî lâ ahzîke fîhim. Fe-hâza'l-makâmu'l-Mahmûdü'llezî kâle'llâhu: Asâ en-yeb'aseke rabbûke makâmen Mahmûden.⁵

Temüddü'l-arzu. Med, “çekmek uzatmak.” [demek.]

Temüddü'l-arzu. “Cenâb-ı Hak yeri uzatacak, yer uzayacak.” Yevme'l-kıyâmeti. “Kıyamet gününde bu yeri uzatacak Cenâb-ı Hak.”

---

⁵ Hâkim, *el-Müstedrek*, IV, 614, r. 8701; Beyhakî, *Şuabu'l-îmân*, I, 478-479, r. 298; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, XIV, 411, r. 39105; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ*, III, 145, r. -1; İbnü'l-Mübârek, *ez-Zühd ve'r-rekâik*, II, 111-112.

Bugün ki kilometresi ne kadarsa bunu, hani deriyi ince ince kıyıp da uzatmış oluruz diyor ya, bir deri de şu kadarcıktır ama onu böyle ince ince kıyınca bağlaya bağlaya kocaman bir mesafeyi işgal eder.

Buna da Cenâb-ı Hak nasıl yapacaksa, o arzı böyle uzatacak, genişletecek. Uzayınca;

Li-azameti'r-rahmâni. “Cenâb-ı Hak kendi azametini göstermek, kendi azametini kuvvetini göstermek için [bunu uzatacak].”

Şu yer, şark ile garp arası mahdud bir yer ya, azametini göstermek için bunu uzatacak.

Ve lâ yekûnü fîhâ. “Bu yerde olmaz.” *Li-ehadin.* “Hiç kimse için.” *İllâ mevziu kademihî.* “Ancak ayağının basacağı yer olacak.”

Yani insanlar bugün, dünya ne zaman kurulduysa kurulmuş, bu zamana kadar ne kadar insan geldiyse gelmiş, kıyamete kadar da ne kadar gelecekse gelecek, bunların hepsi otların bittiği gibi meydana çıkmış ve bu genişleyen yerde ancak bir ayak kadar, ayakta duracak kadar kendisine yer isabet ediyor, başka yok.

Fe-ekûnü evvelü men yüd'â. Cenâb-ı Peygamber; “Cenâb-ı Hakk’ın huzuruna ilk önce ben çağrılacağım.” diyor.

Cenâb-ı Hakk’ın huzuruna ilk önce çağrılan ben olacağım.

Fe-ecidu Cibrîle kâimen an yemîni'r-rahmâni. “Bakıyorum ki Arş-ı Rahmân’ın sağında Cibril *aleyhisselam* bekliyor.” *Lâ ve'llezî nefsi bi-yedihî, mâ rea'llâhe kablehâ.* “Yemin ederim ki Cebrail *aleyhisselam* o güne kadar Cenâb-ı Hakk’ı görmüş değildi.”

Ya, ilk görüyor.

Fe-ekûlü: Yâ Rabbi. “Ben diyorum ki Cenâb-ı Hakk’a; ‘Yâ Rab!’” *Inne hâzâ câenî.* Cebrâil *aleyhisselam*’ı göstererek, “Bu adam, bu zât bana geldi.” *Fe-ze'ame inneke ersel-tehû ileyye.* “Diyor ki, ‘Beni Allah yolladı sana.’ Bana böyle geldi. Dünya hayatında, ‘Beni Allah yolladı sana, Allahu Teâlâ’nın elçisi olarak geldim.’ dedi.”

Vahiy getiresini söylüyor.

Ve Cibrîlü sâkitün. “Cibril *aleyhisselam* sâkin, dinliyor hadiseyi.” *Fe-yekûlü azze ve celle.* “Hazreti Allah *celle ve alâ* diyor ki.” *Sadeka.* “Doğru söyledi Cebrail *aleyhisselam*,

ben yolladım onu.” *Ene erseltühû ileyke*. “Va-hiyleri getirsin diyerekten Ben sana yolladım.”

Hâceteke? Yani *es’el hâceteke*. “Şimdi ne istiyorsun, iste benden.” diyor. *Fe-ekûlü: Yâ Rabbi*. “Ben derim ki yâ Rab!” *Innî terektü ibâden*. “Ben bir takım kulları bıraktım ki.” *Min ibâdike*. “Senin kullarından.” *Kad abedûke fî etrâfi’l-bilâdi*. “Dünyanın çeşitli yerlerinde sana ibadetle meşgul idi o kulların, onları bıraktım.” *Ve zekerûke*. “Seni zikrediyorlardı.”

İbadet ediyorlardı, zikrediyorlardı.

Fî şu’abi’l-ekâmi. “Dağlarda, tepelerde, her yerde.” *Yentazirûne cevâbe mâ ecîü bihî min indike*. “Bunlar bekliyorlar ki ben onlara ben onlara bir cevap getireyim.”

Onlar intizarda, “Ne diyeyim onlara şimdi?” onu bekliyorlar.

Fe-yekûlü: “Cenâb-ı Hak buyuruyor ki.” Emâ innî lâ uhzîke fîhim. “Sen hiç merak etme, ben seni onlara karşı mahcup etmem, mahzun etmem, kederlendirmem.” *Fe-hâza’l-makâmu’l-Mahmûdü*. “İşte Makâm-ı Mahmûd, Peygamberimizin şefaat edeceği makam bu makamdır.”

Cenâb-ı Hak'tan o gün bu dileği istedi, Cenâb-ı Hak da; “Ben seni artık mahzun ve mahrum etmem. Senin şefaath ettiklerin benim indimde makbulümdür.” diyerekten bu Makâm-ı Mahmûd'u ona veriyor ki her ezanın arkasında;

Allahümme rabbe hâzihi'd-da'veti't-tâmmeti ve's-salâti'l-kâimeti âti Muhammedenil-les-salâti'l-kâimeti ve'l-fadîlete ve'd-deracete'r-rafî'ate veb'as'u makâmen mahmûdenillezî ve'adtehû inneke lâ tühlifu'l-mî'âdi.

“Sen vaadinden hulfetmez bir Allah'sın. bu Makâm-ı Mahmûd'u Peygamberimize ver.” diyerekten biz Cenâb-ı Hak'tan istiyoruz. Cenâb-ı Hak da o gün verdi onu, o da bize inşaallah şefaath edecek yolunda gidenlere.

Onun için Allahu Teâlâ Resûlu Ekrem *sal-lallahu aleyhi ve sellem*'in ve ashabının ve kendisinin yollarından zerre kadar ayrılmayıp âhiret de bu sözle göçen kullarının arasına bütün Ümmet-i Muhammed'i ve bizleri de kabul etsin inşaallah.

Kâle'llâhu: Asâ en-yeb'aseke rabbüke makâmen Mahmûden. Sûre-i İsrâ'da Cenâb-ı Hak bu âyet-i kerîme ile Cenâb-ı Peygambere

bu Makâm-ı Mahmûd'u vereceğinden bize haber veriyor.

Üçüncü hadis;

تَكْفَلَ اللَّهُ لِمَنْ جَاهَدَ فِي سَبِيلِهِ - لَا يُخْرِجُهُ
مِنْ بَيْتِهِ إِلَّا الْجِهَادُ فِي سَبِيلِهِ وَتَصَدِيقُ كَلِمَاتِهِ -
بَأَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ أَوْ يُرْجِعَهُ إِلَى مَسْكَنِهِ الَّذِي خَرَجَ
مِنْهُ مَعَ مَا نَالَ مِنْ أَجْرٍ أَوْ غَنِيمَةٍ

*Tekeffele'llâhu li-men câhede fî sebîlihî
-lâ yuhricuhû min beytihî ille'l-cihâdü fî
sebîlihî ve tasdîku kelimâtihî- bi-en yüdhi-
lehu'l-cennete, ev yürçi'ahû ilâ meske-
nihi'llezî harace minhü me'a mâ nâle min ec-
rin ev ganimetin.*⁶

Tekeffele'llâhu. "Tekeffül etti."

Yani kendisi kefil oluyor, tekeffül ediyor, üzerine tahsis ediyor. Bu yukarıdaki hadisle alakadar.

---

⁶ Müslim, "imâre", r. 104; Nesâî, "Cihâd", 12, r. 4315; Dârimî, "Cihâd", 2, r. 2436; İbn Hibbân, *Sahîh*, X, 470, r. 4610; Beyhakî, *Esmâ ve's-sıfât*, I, 468-469, r. 397; Beyhakî, *es-Sünenü'l-kübrâ*, IX, 264-265, r. 18485; Taberânî, *Müsnedü's-şâmiyyîn*, IV, 268-269, r. 3239; Begavî, *Şerhu's-sünne*, X, 349, r. 2613; İbn Asâkir, *el-Mu'cem*, I, 456, r. 549; İbn Mende, *el-İman*, I, 396, r. 235.

Li-men câhede fî sebîlihî. “Allah yolunda mücadele eden.”

İster nefsinle et ister düşmanla et, hangisini edersen et Allahu Teâlâ senin kefilin.

Lâ yahrucühû min beytihî ille’l-cihâdü. “Evinden çıkarken de ancak bu cihat için çıkıyor.”

Gerek itikâfa girsin, gerek halvete girsin, gerekse düşmana karşı gitsin, ancak Allah'a cihat yolunda böyle çıkıyor evinden.

Ve tasdîku kelimâtihi. “Cenâb-ı Hakk’ın Kur’an’da olan kelimelerini, emirlerini tasdik ederekten.”

Ki, ölürsem şehit kalırsam gazi sevaplarına nâil olacağım diyerekten Allah rızası için çıkıyor.

Bi-en yüdhilehu’l-cennete. “Ya şehit olur cennete girerim.”

Müslümanın kastı bu;

“Ya şehit olur cennete giderim.” *Ev yürücü’ahû ilâ meskenihî.* “Veyahut da gazi olurum evime dönerim.” *Me’a’l-ğânâimi.* “Ganâim ile beraber sağlık afiyetlerle evime de dönerim.” *İlâ meskenihi’llezî harace minhü.* “Çıktığı evinden.” *Mâ nâle min ecrin*

ev ğanîmetin. “Hem ecir hem de ganimete sahip olaraktan.”

Çünkü eski muharebelerde düşman mağlup olup da arazisi, emlakı alındığı vakitte o muharebeye iştirak eden askere dağıtılıyordu o. Dağıtılınca birçok ganâim herkese isabet ediyordu, o ganimetle evlerine dönüyorlardı, fakirse zengin oluyordu.

Bunu İmam Mâlik, Buhârî, Müslim, Neseî, İbn Hibban Hazreti Ebû Hüreyre hazretlerinden rivayet etmişler.

Bu da Ramazan bahsi, iyi dikkat edin.

تَكَلَّفَ لَكَ أَخُوكَ وَصَنَعَ ثُمَّ تَقُولُ: إِنِّي صَائِمٌ
كُلُّ وَصْمٍ يَوْمًا مَكَانَهُ

*Tekellefe leke ehûke ve sana'a, sümme tekûlü: Innî sâimun. Kül ve sum yevmen mekânehû.*⁷

Tekellefe leke ehûke. “Kardeşin sana tekellüf etti yani zorlandı, meşakkatler yaptı bir şey hazırladı.” *Tekellefe leke ehûke.* “Yani

---

⁷ Dârekutnî, *Sünen*, III, 140, r. 2239; Dârekutnî, *Sünen*, III, 140, r. 2241; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, IX, 252, r. 25899; İbn Hacer, *İthâfî'l-mehere*, III, 549, r. 3712; İbn Adî, *el-Kâmil*, VI, 440, r. -1; İbnü'l-Esîr, *Üsdü'l-ğâbe*, I, 159, r. 15.

zorlanarak yemek hazırladı.” *Ve sana’a.*

“Pişirdi, hazırladı.”

Seni de çağırdı, “Gel bu öğlen yemeği[ni beraber yiyelim.” diye] öğlen yemeğine çağırdı;

Sümme tekûlü: Innî sâimun. “Sen de dedin ki -nafile oruç bu-.” *Innî sâimün.* “Ben oruçluyum.”

Halbuki kardeşin senin için bir şey hazırlamıştı. Yemek yaptı bak bir sofraya hazırladı, seni de çağırdı. Sen de dedin ki, “Ben oruçluyum.”

Şimdi Efendimiz diyor ki;

Oruçlu olunca, böyle ki kardeşin sana bak masraf yapmış yemek hazırlamış, sen oruçluyum diyerekten sakın bu yemeği yememezlik yapma. Oruçlu olduğunu da söyleme;

Kül ve sum yevmen mekânehû. “Ye, yarın, ertesi gün yerine bir tane daha tut.”

O kardeşini sevindir, yerine bir gün daha tutarsın.

Fakat, “bu öğlenden evvel olursa” demiş. Öğlen geçtikten sonra artık yarı oruç oluyor ya, orucun çoğu tutulmuş artık, bizde bozmak pek doğru olmaz. Öğlenden evvel olursa nafile

olan [oruçta] bunu yapmalı demişler. Ama bir de var ki kaza oruçları filan, onlar bozulmaz. Bu Allah için pazartesi perşembe, ayın 13, 14, 15'i gibi günlerde tutulan oruçlar. Bu oruçları tutmak da çok makbuldür.

Âdem *aleyhisselam*, mâlum işte cennet-
teki o kabahati yaptıktan sonra Cenâb-ı Hak
dedi ki;

“Benim evimden çık!”

Gönderdi dünyaya, fakat o nurlu olan cen-
net vücudu simsiyah olarak indi yere. Simsiyah
bir vücutla indi. Melekler bile ağladılar bu işe.
Melekler bile; “Ah Âdem, ne yaptın sen? diye-
rekten ağladılar. Başladılar Cenâb-ı Hakk’a ta-
zarru edip; “Yâ Rab! Âdem’in bu kabahatlerini
sen affet. Bunun yine eski halini buna ver.” di-
yerekten yalvarmalarını neticesinde Cenâb-ı
Hak dedi ki;

“Ayın 13’ü bugün, ‘Oruç tut bugün
Âdem!’”

O gün oruç tuttu, o vücudunun üçte biri
ağardı. Akşamüzeri üç kısmından bir kısmı
ağardı.

“Yarın 14’ünü de tut!” dedi.

Ondörtte üçün ikisi beyazlaştı.

“On beşi de tut!” dedi.

Bütün vücut beyazlandı.

Onun için bu oruçlar *eyyâm-ı bâîd* adını aldı. Bu üç gün orucu çok makbul oruçlardır. Bunu mesela Ramazan çıktıktan sonra Şevval’de altı gün oruç var diyorlar ya, üçünü de bu günlere getirin. Üç, son üçü de yine böyle makbuldür; 13, 14, 15’i tutarsın, bir de 27, 28, 29’u tutarsın, yahut 30’u tutarsın, altı gün orucu da tutmuş olursun. Altıyı bütün tutmak da olur fakat böyle ayrı ayrı da olur demişler.

Onun için nafil oruçların sevabı geçen akşam geçmişti. Bir gün nafil oruç tutuyor, Cenâb-ı Hak bu nafil oruç sebebiyle cehennemle onun arasını yer ile gök kadar uzaklaştırıyor. Bir rivayette de cehennemle arasını şark ile garp arası kadar uzaklaştırıyor. Yani cehennemi görmesi de mümkün olmayacak. Cenâb-ı Hak o kadar seviyor orucu.

Oruç da ne var?

Açlık insanın ruhunu okşuyor ve nefesine galebe çalmaya vesile oluyor, insana insanlığı da öğretiyor, [insan] bu suretle kötü ahlaklardan da vazgeçiyor.

Bakınız hırsızlıktan sarhoşluktan bahsetmiyor. Hırsızlık, sarhoşluk ve buna benzer diğer günahlar günahdır ama ayrı. Asıl burada insanı yenen kibir, haset, gurur, ucup, benlik, riyakârlık, şehvet, gadab,... bunlar çok fena. Çünkü bir mü'minin hatırını yıkmak İncil'deki yazıldığına göre kâinatı yıkmakla beraber oluyor.

Bir mü'mini sen kolay bir şey mi zannediyorsun?

Onu hatırını yıkmak kolay bir şey mi?

Çok zor. Ama nefis galebe çaldı mıydı, kızdı mıydı gözü görmez ki. Ağzından çıkanı söyler, karşısındaki adamı perişan eder. E o perşinalıkla o mü'minin kalbi kırıldı mı, incindi miydi senin servetin de senin olsun, bilgin de senin olsun, her şey senin olsun.

Ne yaptın sen?

Bu hatanı senin ödemenin imkânı yok. Ama oruçlu olup da böyle bu riyâzat-ı nefis edersen ağzından çıkan lafı ölçüyle çıkarırsın, kimsenin hatırını da yıkmamaya çalışırsın, verdiğin sözü yerinde tutmaya çalışırsın. Verdiğin sözünü tutmamak kadar çirkin bir şey de yoktur.

Onun için Kur'anda;

وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ

*Ve evfû bi'l-'ahdi.*⁸

“Ahdinizde vefa edin, ahdinize vefa edin!” tekrar tekrar söyler ki te’kiden, hatırlayın, unutmayın diyerekten.

تُكَمِّلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ سَبْعُونَ أُمَّةً نَحْنُ آخِرُهَا وَخَيْرُهَا

*Tükemmelü yevme'l-kıyâmeti seb'ûne ümmeten, nahnu âhiruhâ ve hayruhâ.*⁹

Tükemmelü yevme'l-kıyâmeti seb'ûne ümmeten. “Kıyamet günü, -bu seb'ûn 70 kesretten kinaye- çok ümmetler kıyamet gününde huzûr-u ilâhîye gelecekler.” *Nahnu âhiruhâ ve hayruhâ.* “Fakat biz en son gelen ümmetiz fakat hepsinin hayırlısı biziz.”

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ

وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ

⁸ 17/Îsrâ, 34. Bkz. 2/Bakara, 40; 16/Nahl, 91.

⁹ Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, XII, 169, r. 34519.

*Küntüm hayra ümmetin uhricet li'n-nâsi te'mürûne bi'l-mârûfi ve tenhevne ani'l-münkeri.*¹⁰

Küntüm hayra ümmetin. “Siz en hayırlı ümmet olarak yaratıldınız ki.” *Uhricet li'n-nâsi.* “Bütün nâsa faydalı olmak için.” Ama ardından [buyuruluyor ki];

Te'mürûne bi'l-mârûfi ve tenhevne ani'l-münkeri. “Asıl hikmet, emr-i mâruf yapasınız diyerekten.”

Emr-i mâruf, kendine evvela tatbik et, çoluğuna çocuğuna tatbik et, orada memur-sun. Komşularına, vesairelerine de örnek ol.

Akşam [vaazda] İbrahim *aleyhisselam*'ın kıssasını söylerken unuttum onu söylemeye. İbrahim *aleyhisselam*'a 200 tane misafir geldiler, misafir oldular, onlara ikram etti yemek yedirdi. Emr-i mâruf yahut nehy-i ani'l-münker yapacağın adama doğrudan doğruya; “Kardeşim senin bu hatan var, sen bu hatanı bırak. Bu iş de iyidir, bunu yap!” demek doğru değildir.

Ya?

---

¹⁰ 3/Âl-i İmrân, 110.

Evvela ona ikram edeceksin. Evvela, emri mâruf edeceğın insana ikram edeceksin, ih-san edeceksin, evvela onun gönlünü çalacak-sın, alacaksın. Onun gönlünü aldıktan sonra okşayarak ona *kavlu leyyin* [söyleyeceksin.]

Kavlu leyyin, “okşayarak, [yumuşak söylemek] demek.”

Niçin?

Cenâb-ı Hak en kötü düşmanı olan Firavun’a en güzel Peygamberini gönderirken;

فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَّيِّنًا

*Fe-kûlâ lehû kavlen leyyinen.*¹¹ “Bu *kavlu leyyin* söyleyin.” dedi.

Firavun’dan daha [kötü düşman olur mu?]

Kendine Allah diyor, yani Allah’ı kendine ortak tanıtıyor âleme. En sevmediği bir kimse, ona da Peygamberini gönderiyor diyor ki; *kûlâ lehû kavlen leyyinen*. “Ona yumuşak söyleyin.” diyor.

E halbuki Musa *aleyhisselam*’ın elinde âsâsı var bir kere vursa alt eder onu. Ama ona *kavlu leyyin* diyor.

---

¹¹ 20/Tâhâ, 44.

E bize?

Bize daha örnek olarktan İbrahim *aley-hisselam*'ın yaptığı gibi ziyafet yapacaksın, ikram edeceksin, onu kendine esir edeceksin bir kere.

Bak bir adam, Ebû Zer diyorlar ismine, Harem-i Şerîf'te yatıyormuş. Artık kim, adını unuttum, kölesine demiş ki; “Şu parayı al, bu adam uyuyor, uyandığı vakitte o parayı ona verebilirsen seni âzat edeceğim.” demiş.

Köle âzat olacak. Beklemiş, adam uyanmış, demiş;

“Buyur, bu sana efendimin teberrûsu, hediyesi.”

Ona bir göz çatmış;

“Çık buradan!” demiş.

“Aman efendi, al kabul et, rica ederim. Ben esaretten kurtulacağım, kölelikten kurtulacağım, hürriyetime kavuşacağım, sen bu kadar bir iyilik yapmak istemez misin? Al şunu ne olursun!” demiş.

“Seni kurtaracağım da kendim mi esir olacağım? Seni kurtarayım ben esir olayım sen de bunu ister misin? Git başkasına ver!” demiş.

Para çok kötü şey! İnsana esir ediyor kendisine. Onun için para kıymetli. Mal kağıttan ibaret yahut metâdan ibaret bir şey, hüner onu kullanmakta. Hayra götürürsen seni hayra götürür. Yok istif yaparsan seni de esir yapar.

Onun için;

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ
وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ

*Küntüm hayra ümmetin uhricet li'n-nâsi te'mürûne bi'l-ma'rûfi ve tenhevne ani'l-münkeri.*¹²

Emr-i mâruf nehy-i ani'l-münker yapacağın vakitte, onun evvela gönlünü alacaksın, kendine köle edeceksin, ondan sonra tedrîci bir şekilde usul usul, yumuşak yumuşak, ne gibi huyları varsa onun önüne geçmeye çalışacaksın.

Kötülöklere gidiyorsa diyeceksin;

“Yahu evlenmek bunun daha en iyisidir, fakirsen ben sana yardım edeyim, dostlarıma da söyleyeyim sana ev de bulalım, şunu da

---

¹² 3/Âl-i İmrân, 110.

yapalım bunu da yapalım evlendirelim de şu huydan vazgeç.”

d. Felaketlerin İbret Vesilesi Olarak Değerlendirilmesi

İçki içiyorsa;

“Bunun yerine başka sana tatlı şerbetler yapalım, ayranlar yapalım onları içirelim, vücuduna şöyle iyidir böyle iyidir.” diyerekten o yollardan onu çevirmeye ilmen, aklen, kolaylıkla, yumuşaklıkla söylenecek şekilleri bulup söyleyip, herkesin istidâdı nispetinde tabii, öylece kötülüklerin önüne geçmenin yolunu beyan edin diyorlar.

Yoksa düpedüz;

“Yahu sen neden böyle oldun? Niçin bunu yapıyorsun?” [dersen] o da sana karşı dikilir.

Dün bir anne geldi, babasıyla oğlu birbirlerini yiyecekler diyor, baba oğul. Oğlan yetişmiş, saç sakal salmış çocuk ve namaz da kılmıyormuş. Babası diyormuş ki;

“Sen namaz kılmıyorsun, bu sakallarını keseceksin, şunlarla görüşmeyeceksin. Döverim söverim derken, pat küt dövdükçe çocuk da tabii genç, aksilenmiş aksilenmiş. Şimdi ne

eve geliyor, ne babası oğlunu görmek istiyor ne de oğlan babasını görmek istiyor.” diyor.

Neden?

Tehditle olmaz ki bu iş! Onun yolunu bulmak şarttı, lazımdı.

تَكُونُ فِي أُمَّتِي رَجْفَةً، يَهْلِكُ فِيهَا عَشْرُ آلَافٍ
عَشْرُونَ أَلْفًا ثَلَاثُونَ أَلْفًا يَجْعَلُهَا اللَّهُ مَوْعِظَةً
لِلْمُتَّقِينَ وَرَحْمَةً لِلْمُؤْمِنِينَ وَعَذَابًا عَلَى الْكَافِرِينَ

*Tekûnü fî ümmetî recfetün, yehlikü fîhâ aşrû âlâfin, ısrûne elfen, selâsûne elfen, yec'aluha'llâhu mev'izaten li'l-müttakîne, ve rahmeten li'l-mü'minîne, ve azâben ale'l-kâfirîne.*¹³

Tekûnü fî ümmetî recfetün. “Benim ümmetimde zelzele, sarsıntı olur ki.” *Yehlikü fîhâ aşaratü âlâfin.* “Bu sallantıda, zelzelede bakarsın on bin kişi gitmiş.” *Ev ısrûne elfen.* “Yahut yirmi bin kişi.” *Selâsûne elfen.* “Yahut otuz bin kişi.”

---

¹³ İbn Asâkir, *Târihu Dimeşk*, XL, 230, r. -1; Ali el-Muttakî, *Ken-zu'l-ummâl*, XIV, 278, r. 38723.

Erzincan'da zelzelelerde de kırk bin kişi galiba.

Yec'aluha'llâhu mev'izaten li'l-müt-takîne. “Bunlar müttakî olan kimseler mev'izadır.”

Mev'iza, yani ders al bundan, nasihat al. Ama sen dersin ki;

Efendim, yerin altında ki madenler patladı, boşluklar boşaldı, göçtü. Ne Allah'ın bunda işi?

Biz de deriz ki;

Hiç eşyada bir zerre yoktur ki kendi başına fâil olsun. Kendi başına eşyadan hiçbir fâil yoktur; ne rüzgarında, ne yağmurunda, ne bir şeysinde. Hep Allahu Teâlâ'nın kudreti ve dilemesiyle olur. Allahu Teâlâ orasını diledi ve sallattı ve o insanlar öldüler gittiler âhirete. Ama bu, geride kalan müttakî kullar için bir ders, bir ibret, bir nasihat. Yani Allah'ın rızasını dışına çıkmayın. Bakıyorsunuz ki bu felaket olan yerlerde de muhakkak surette hudûdu ilâhî çok aşılmış, kötülüklerin çok olduğu yerlerde oluveriyor.

Ama diyeceksin ki;

“Yahu gâvur memleketlerinden aşağı mı bizim memleketler? Gâvur memleketinde daha çok berbat ama orada olmuyor?”

Şimdi sen dersin ki;

“Bir hat geçiyor böyle Japonya’dan itibaren, bu hatta isabet eden yerlerde olur bu, başka yerde olmaz.” dersin, bu da masaldan ibaret.

Sen yerin altına girdin de gördün mü bunları?

Allah'ın dediğine gel, Allahu Teâlâ istediği yeri sallatır, istediği yeri vaktiyle oraları da sallanmıştır. Yani bunlar öyledir de şimdi bize bunlar;

Mev'izaten li'l-müttakîne, ve rahmeten li'l-mü'minîne. “İster orada ölmüş ol, ister kurtulandan ol, *rahmetün li'l-mü'minine.* “Mü'minler için de aynı zamanda rahmettir.”

Ölürse şehit olarak ölür orada ölenler. Yıkıntı altında kalarak ölenler aynı zamanda da şehittirler.

Ve azâben ale'l-kâfirîne. “Ama dinsizler için de azaptan ibarettir.”

Hem dünyası yandı gitti hem de âhiretin içinde azabın ta kendisine düşmüş oluyor.

Burada Arapgir'den de bahsetmiş, vaktiyle Arapgir'de de böyle bir hadise oldu demiş.

تَكُونُ النَّبُوءَةُ فِيكُمْ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ تَكُونَ ثُمَّ يَرْفَعُهَا
إِذَا شَاءَ أَنْ يَرْفَعَهَا ثُمَّ تَكُونُ خِلَافَةً عَلَى مِنْهَاجِ
النُّبُوءَةِ فَتَكُونُ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ تَكُونَ ثُمَّ يَرْفَعُهَا
إِذَا شَاءَ أَنْ يَرْفَعَهَا ثُمَّ تَكُونُ مُلْكًا عَضُوضًا فَتَكُونُ
مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ يَرْفَعُهَا إِذَا شَاءَ أَنْ يَرْفَعَهَا ثُمَّ تَكُونُ
مُلْكًا جَبْرِيَّةً ثُمَّ تَكُونُ خِلَافَةً عَلَى مِنْهَاجِ النَّبُوءَةِ

*Tekûnü'n-nübüvvetü fiküm mâ şâallâhu en tekûne, sümme yerfe'uhâ izâ şâe en yerfe'ahâ, sümme tekûnü hilâfeten alâ minhâci'n-nübüvveti, fe-tekûnü mâ şâallâhu en tekûne, sümme yerfe'uhâ izâ şâe en yerfe'ahâ, sümme tekûnü mülken adûden, fe-tekûnü mâ şâallâhu sümme yerfe'uhâ izâ şâe en yerfe'ahâ, sümme tekûnü mülke cebriyyetin, sümme tekûnü hilâfeten alâ minhâci'n-nübüvvetin.*¹⁴

¹⁴ Ahmed b. Hanbel, IV, 273, r. 18406; Tayâlisî, *Müsned*, I, 349-

Tekûnü'n-nübüvvetü fiküm mâ şâallâhu.

Nübüvvet peygamberlerden gelir. Âdem *aleyhisselam*'dan bugüne kadar 7000 küsur sene geçmiş. Peygamberimize kadar 5500 sene, bin küsur sene daha oluyor, İnsanoğlunun dünya üzerinde yaşayışı 7000 seneye varıyor demek ki.

Yine işte Âdem *aleyhisselam* gitmiş, Nuh gelmiş, Musa gelmiş, İsa gelmiş en nihayet bizim Peygamberimiz gelmiş, hepsinin devirleri geçmiş bu nübüvvet devri bu tarih içerisinde maşaallah Cenâb-ı Hak'ın dilediği kadar, yani ömrü Peygamberînin yettiği kadar duracak.”

En tekûne sümme yerfe'uhâ izâ şâe en yerfe'ahâ. “Sonra Cenâb-ı Hak Peygamberimizi almak suretiyle bu nübüvvet de gidecek.”

Nübüvvet devri [bitecek]. *Sümme tekûnü hilâfeten.* “Bundan sonra halifelik devri başlayacak.”

Peygamberimizin halifeleri Hazreti Ebû Bekir, Ömer, Osman, Ali. Bu dördünde bu hilafet devri tamam olmuştur.

350, r. 439; Bezzâr, *Müsned*, VII, 223-224, r. 2796; Ali el-Muttakî, *Kenzu'l-ummâl*, VI, 121, r. 15114.

Alâ minhâci'n-nübüvveti. “Yani hilafet Peygamberin bıraktığı yol üzerinde.”

Şimdi Hazreti Ömer halife, Acemistan fetih olunmuş, çok ganimet gelmiş Acemistan'dan. Hazreti Ömer'e de bu ganimetlerden mutantan bir sofrta hazırlamışlar; elbiseler, şunlar bunlar. Getirmişler, işte şu kadar da para da var, mal da var, hilafete layık bir tane konak yapalım. Yani işte halifeye layık bir konak yapalım. İşte para geliyor dışarıdan, misafirler geliyor filan. İslâm hükümdarlığının şerefine layık bir bina yapılsın buraya demişler.

“Ben Peygamberimizin huzuruna sonra nasıl çıkarım? ‘Yâ Ömer niçin bu benim şeyimi bozdun?’ [derse ben ne derim?]

” demiş. Bunu Peygamber yapamaz mıydı? Peygamber yapamaz mıydı yani Peygamber de servet mi yoktu?

Bütün dünyaya hakim idi, bütün varlıklara hakim idi. Dağlar taşlar onun arkasından altın olarak yürüyebilirdi isteseydi. Fakat onların hiçbirisine tenezzül etmedi; “Bir gün aç olayım sana şükredeyim, sana tazarrû edeyim, bir gün de tok olayım da sana yalvarayım yâ Rabbi!” dedi, istemedi hiçbirisini.

Ben Şimdi bunu nasıl yaparım da yarın Peygamberimin karŐısına nasıl çıkacağım da ne diyeceğim ona?

Onun için;

Alâ minhâci'n-nübüvveti. “Bu drtler Peygamberin yolundan katiyen ayrılmadılar.” *Fe-tekûnü mâ Şâallâhu en tekûne izâ Şâe en yerfe'ahâ.* “İŞte bu da 30 sene sürdü.” *Sümme yerfe'uhâ.* “Allahu Teâlâ onları da almak suretiyle âhirete bu da kalktı.” *Sümme tekûnü meliken adûden.* “Ondan sonra adûd meliklik.”

Adûd Őu diŐlere diyorlar, tuttuğunu koparan, ısırın.

“Ondan sonra gayri işte zalimlik devri baŐlıyor.” *Fe-tekûnü mâ Şâallâhu.* “O da bir zaman o da idaresini yapıyor.” *Sümme yerfe'uhâ izâ Şâe en yerfe'ahâ, sümme tekûnü mülken cebriyyeten.* “Ondan sonra zorluk devri gelir. Her istediğini zorla yaptıracak.” *Sümme tekûnü hilâfeten alâ minhâci'n-nübüvvetin.* “Bunlar bittikten sonra yine nübüvvet devrindeki olan hilafet Mehdi *aleyhisselam*'ın geliŐiyle tekrar ihyâ olacak.”

Allah hepimizi afetsin de, onun gelişine bizde kavuşur muyuz kavuşmaz mıyız bilmem?

Bizim Bursa'da, 90 küsur yaşında, beli iki büküm rahmetlik bir hocamız vardı. Bursa'da Camii Kebîr'de 50 küsur sene imametlik yapmış, alim [bir zât idi.] Şimdi bende bir de kitabı var onun. Böyle bunun kadar [bir kitap], kendisi de yazmış, gayet güzel hattatlığı da var, *Camîu's-sağîr*'i kendi eliyle yazmış, onu da bana hediye etmişti.

O derdi ki;

“Allah bana bu halde de bana bir kuvvet verse de, o Mehdi'ye yetişsem de sürüne sürüne ona asker olsam.”

Hilafet devirlerini şöyle hesaplamışlar. Hazreti Ebû Bekir iki sene yaptı.

Fakat bunlarda çok ders var hah!

Şimdi Hazreti Ömer, Hz. Ebû Bekir halife oldu ama, insanlar çok acaib yahu! Adamcağıza rahat vermediler ki. Oradan birisi çıktı, “Ben Peygamberim” diyerekten; bir takım insanlar da çıktı, “Biz de zekât vermeyiz! Nedir bu zekât, onu da vermeyiz!” dediler.

Haydi bir, *lâ ilâhe illallah* diyenlere elleşmek câiz değil. Peygamberin sözü var;

“Lâ ilâhe illallah diyenlere elleşmeyin.”

Fakat adam zekât vermeyeceğim diyor.
Hazreti Ömer dedi ki;

“Biz bunlara karışamayız ya, adam namaz kılıyor. Bunlarla nasıl muharebe edeceğiz? Olur mu? Olmaz.”

Hazreti Ebû Bekir dedi ki;

“Siz hiçbiriniz gelmeyin, ben bunlarla harp edeceğim, yalnız başıma giderim. Çünkü Allah'a Allah'ın emri olan zekâtı vermeyenler, bugün zekâtı vermez yarın namazı kılmaz, yarın dini de inkâr eder. Bunlarla muharebe cazizdir.” dedi ve yürüdü üzerlerine, aldı ellerinden alacaklarını.

Ömer geçti arkasından, o on sene yaptı. Fakat onun devrinde nihayet adamcağızı şehit ettiler işte! Bu insanoğlu böyle. Bu kadar âciz bir varlık yani. O halifeyken insanoğlu ufacık bir şeyden öldürdüler, onu da şehit ettiler.

Yerine Hazreti Osman geçti o 12 sene. Gayet halîm. Çekemeyenler dediler ki;

“Sen akrabâ-i taalukâtını hep koyuyorsun mevkilere!”

Canım insanın akrabasından daha emin insan var mıdır? İnsan en çok akrabasını tanır.

Tanıdığı akrabasını tabii daha mühim yerlere koyacak ki işi yürütsün. Bilmediğim adamı da koyayacağıma [bildiğim adamı koyarım].

Bugün mesela orada Suud idare ediyor, hep çocuklarını birer memlekete vali olaraktan yerleştirmiş. Çok çocukta var adamda, her memleketin valisi kendi çocuklarına. E o kendi çocuğu olunca babasına karşı yalnız iş yapmaz, isyan yapmaz. Ama bizde de olmuş ama bizim çocuklar da babalarına isyan etmişler başka.

Sonra Hazreti Osman geçti, o da 12 sene yaptı. Ama bu Hazreti Osman'ın hilminden istifade ederekten, "Sen hep akrabalarını koruyorsun şuraya buraya!" diyerek nihayet zavalılıyı muhasara ettiler ya işte, onu da şehit ettiler.

Şehit edenler de müslüman yahu, gâvur değil! Başka yerden gelmediler yani. Yunanistan'dan, Bulgaristan'dan gelen değil, kendi *lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah* diyen müslüman halifeyi şehit ediyor yahu! Hem de en feci bir şekilde! On yedi gün mü 18 gün mü cenazesini evden çıkarttırmadılar. Bu insanoğlu çok canavar bir mahluk, Allah muhafaza. En nihayet o Bakî [mezarlığının] dışında

o duvarlar var ya, o duvarların dışındaki bir yere, bazı işte cesur adamlar çıktılar, aldılar cenazesini görütüp oraya defnettiler. Bir halifenin cenazesini!

Allah Allah!..

Ondan sonra Hazreti Ali Efendimiz'e geçti, oradan Muaviye çıktı, "Benim hakkım!" dedi. Haydi, arada başladı büyük bir fitne, ondan sonra işte fitnelerin devri uzadı gitti. Allah hepimizi affetsin. Tevfîkâtı samadaniyyesine mazhar etsin. Allah'ın ve Resûlünün yolundan zerre kadar ayrılmadan îmân ü ihlâs ile dünyadan âhirete göçen sevgili bahtiyar kullarının zümresine bütün Ümmet-i Muhammed'i ve bizleri des nasip etsin inşaallah.

el-Fâtiha.

Mehmed Zahid KOTKU

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

